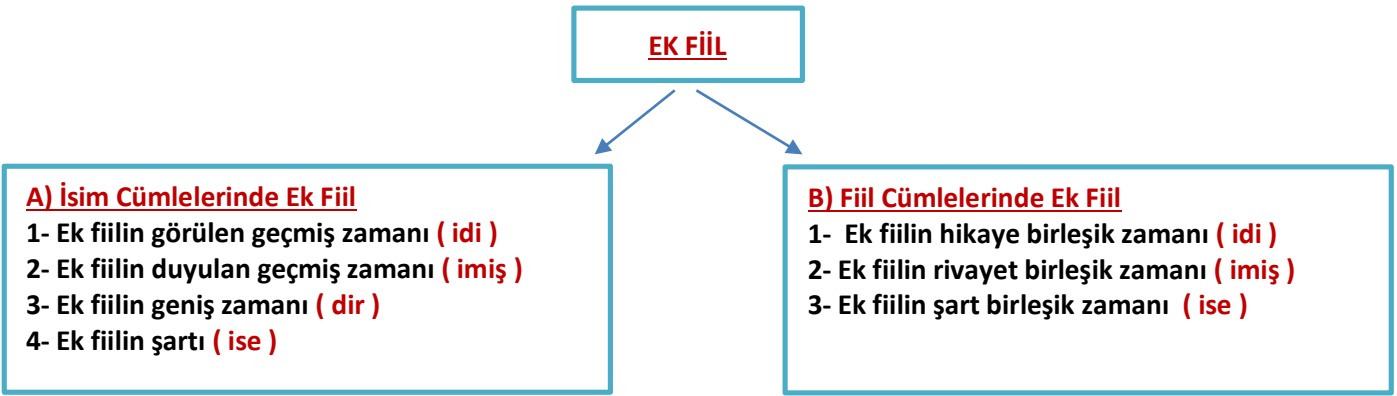

EK FİİL

İsimlere gelerek onların kip ve kişi eki almasını sağlayan, ayrıca eklendiği çekimli fiilleri, birleşik zamanlı fiil yapan ek biçimindeki yardımcı eyleme **ek fiil (ek eylem)** denir. Ek fiil mastar olarak anlamı olmayan “-i(mek)” fiilidir. Konuşmada ve yazmada ek fiildeki “-i” genellikle düşer.

> **Ek fiilin iki görevi vardır:**

1. İsim ve isim soylu sözcüklere eklenerek onların kip ve kişi eki almalarını sağlamak
2. Çekimlenmiş (basit zamanlı) fiillere eklenerek onları birleşik zamanlı yapmak

A- İsim Cümlelerinde Ek fiil:

İsimlere eklenerek onların kip ve kişi eki almalarını sağlar. Bu sayede isimler cümlede yüklem görevinde bulunabilir. İsim cümlelerinde **ek fiil**, dört kiple çekimlenir:

1. Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı (idi) :

» Yemek çok güzeldi. (güzel i-di)

Bu cümlede “güzel” sözcüğü isim soylu bir kelimedir, fiil değildir. Bu sözcük ek fiilin görülen geçmiş zaman eki olan “idi”yi alarak yüklem olmuştur.

2- Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zamanı (imiş)

» Dışarıda hava çok soğukmuş. (soğuk i-miş)

Bu cümlede “soğuk” sözcüğü isimdir ve ek fiilin duyulan geçmiş zaman eki olan “imış”i alarak yüklem olmuştur.

3- Ek Fiilin Geniş Zamanı (dir)

Ek fiilin geniş zamanında “dir” eki genellikle düşer ve kişi ekleri ek fiil eki olarak kullanılır.

» Ben çok çalışkan bir öğrenciyim.

Bu cümlede “öğrenci” sözcüğü isimdir ve yüklem görevinde kullanılmıştır. Ek fiilin geniş zamanında kullanıldığı için “imek” fiili açığa çıkmamış ve 1. tekil şahıs eki alarak yüklem olmuştur.

4- Ek Fiilin Şart Kipi (ise)

Ek fiilin şart kipi eklendiği ismi yüklem yapmaz, bu nedenle genellikle cümle içerisinde kullanılır.

» Hastaysan okula gitme. (hasta i-sen)

Bu cümlede “hasta” sözcüğü ek fiilin şart kipini almış ve cümleye şart anlamı katmıştır.

NOT: Ek fiilin olumsuz “değil” sözcüğüyle yapılır.

» Yarın hava yağmurluymuş

» Yarın hava yağmurlu **değilmiş**.

A- Fiil Cümlelerinde Ek fiil:

Basit zamanlı (sadece bir kip eki almış) fiiller, ek fiil olarak birleşik zamanlı (birden fazla kip eki almış) fiil olurlar. Fiilin birleşik zamanlı olması demek iki kip ekinin yan yana gelmesi demektir. Birleşik zamanlı fiillerde ikinci kip eki her zaman ek fiildir.

> Fiil cümlelerinde ek fiil, üç kiple çekimlenir:

1. Ek Fiilin Hikaye Hikaye Birleşik Zamanı (idi)
2. Ek Fiilin Rivayet Birleşik Zamanı (imiş)
3. Ek Fiilin Şart Birleşik Zamanı (ise)

1- Hikâye Birleşik Zamanlı Fiiller

Basit zamanlı fiillere ek fiilin görülen geçmiş zaman eki “**idi**” getirilerek yapılır. Hikâye birleşik zamanı, eylemin geçmişte yapıldığını anlatır.

> “Sevmek” fiilinin farklı kiplerle hikâye birleşik zamanı çekimi şöyledir:

BİRLEŞİK ZAMANLI FİİL	TÜRÜ
sev di di	görülen geçmiş zamanın hikâyesi
sev miş ti	duyulan geçmiş zamanın hikâyesi
sevi yordu	şimdiki zamanın hikâyesi
seve cekti	gelecek zamanın hikâyesi
sever di	geniş zamanın hikâyesi
sevmeli di	gereklilik kipinin hikâyesi
sevey di	istek kipinin hikâyesi
sevsey di	şart kipinin hikâyesi

2. Rivayet Birleşik Zamanlı Fiiller

Basit zamanlı fiillere ek fiilin duyulan geçmiş zaman eki “**imiş**” getirilerek yapılır.

> “Bilmek” fiilinin farklı kiplerle rivayet birleşik zamanı çekimi şöyledir:

BİRLEŞİK ZAMANLI FİİL	TÜRÜ
bil miş miş	duyulan geçmiş zamanın rivayeti
bili yormuş	şimdiki zamanın rivayeti
bile cekmış	gelecek zamanın rivayeti
bil irmiş	geniş zamanın rivayeti
bilmeli miş	gereklilik kipinin rivayeti
bi leymiş	istek kipinin rivayeti
bilsey miş	şart kipinin rivayeti

3-Şart Birleşik Zamanlı Fiiller

Basit zamanlı fiillere ek fiilin şart kip eki “**ise**” getirilerek yapılır.

> “Yapmak” fiilinin farklı kiplerle şart birleşik zamanı çekimi şöyledir:

BİRLEŞİK ZAMANLI FİİL	TÜRÜ
yaptı ysan	görülen geçmiş zamanın şartı
yap mış san	duyulan geçmiş zamanın şartı
yapı yorsan	şimdiki zamanın şartı
yap acak san	gelecek zamanın şartı
yap arsan	geniş zamanın şartı
yapmalı ysan	gereklilik kipinin şartı